

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), JUNE 21, 1944

STEVILKA (NUMBER) 144

VOL. XXVII. — LETO XXVII.

Japonska mornarica je prišla iz skrivališča

Amerikanci pred Cherbourgom; Rdeča vojska zavzela mesto Viipuri

V pasti zajeti naciji so dobili ultimatum, da se podajo. Ključ za obrambo Finske v russih rokah

Zavezniško orožje je včeraj prodiralo zmagoslavno sredom evropskega kontinenta. O novih uspehih se poroča iz Francije, Finske in Italije.

Ameriške sile so včeraj prodrele prav na prag Cherbourga, kjer se nahaja v pasti zajeta nemška armada, kateri je bil poslan ultimatum, da kapitulira ali pa bo uničena.

Ker imajo zavezniške sile popolno oblast na morju in zraku, je evakuacija nacijev iz Cherbourga absolutno nemogoča.

Premijer Stalin je snoči nanihal, da je Rdeča vojska zavzela Viipuri, ki je drugo največje finsko mesto in ključ za obrambo cele Finske.

Finsko pred kapitulacijo

Rusi so izvojevali veliko zmagovito v teku 11-dnevne ofenzive, in kakor je izjavil Stalin v svojem dnevnem povelju, je Finska v tem porazu prišla na rob vojaške razsula.

Neko poročilo iz Stockholmra pravi, da se je v Helsinkiju začel formirati nov kabinet, katere mu bo naročeno, da Rusijo prosi za premirje.

Nemeji rušijo Cherbourg

Ameriške čete se nahajajo samo dve milji od Cherbourga in vidijo oblake dima, ki se dvigajo nad mestom, kjer so Nemci nevidno pričeli rušiti vojaške

in druge naprave, predno bo mesto z važno luko padlo v zavezniške roke.

Nemci v Cherbourgu se nahajajo med dvema ognjem. Od zapada pritisajo ameriške čete, z morja pa jih obstrelijujo zavezniške bojne ladje.

Mesto Perrugia v zavezniških rokah

Iz Rima se poroča, da so zavezniške sile včeraj zavzele mesto Perrugia ob Jadranški obali, nato pa prodirele naprej proti severu, izognivši se mestu Citta Della Peive, kjer se bo Nemci očividno prisilili na umik z obkolitveno operacijo.

Vreme na italijanski fronti je slabo, kar zavira motorni transport, navzlic temu pa zavezniške sile vztrajno prodrijo naprej na vsej fronti.

Pismo neznanemu prijatelju

(Sledenči članek je bil napisan specjalno za naš tisk v Ameriki od katoliškega duhovnika pri Narodni Osvobodilni vojski, Josipa Volariča.)

Josip Volarič,
brig. vojaški duhovnik

država Hrvatska in Nesvobodna Nedičeva Srbija. In tedaj se je začela prava Kalvarija našega naroda. Nemško-italijansko-ustaška koncentracijska taborišča so se polnila, naše naselbine so gorele, naše prebivalstvo je bilo ubijano v masah. Ljudstvo ni dolgo premisljevalo. V brda, v gozdove! Tako se je začelo naše Narodno gibanje, prvi partizani, branitelji ljudske pravice in svobode, maščevalci nedolžnih žrtv fašistično-nacistične agresije. Že tri leta besni pri nas boj na življene in smrt. Vsi se borijo: moški, ženske, mladi in stari. Lačni in raztrgani, v vročini in mrazu, a smo ostali na bojnem polju brez noveljstva in pravega orožja. Bili smo prevarani in izdani od domačega sovražnika, pogažešči in ponižani od tujev. In tedaj se je začelo naše novo, a težko življene. Domovina je podprtanjem in razdeljenjem podajoče fašistično-šabake bande in njihove sluge, ostala pa sta dve skazi: Nezavisna

BULETINI

FRANCOSKI FAŠISTIČNI VODJA UMORJEN

LONDON, 20. junija. — Radio Vichy je nocoj poročal, da je bil od francoskih patriotov ubit polkovnik Casimir de la Rocque, ki je bil vodja francoskega fašističnega gibanja in notorične anti-semitske organizacije "Ognjenih križarjev."

HULL KITIZIRJA BRITSKEGA MINISTRA

WASHINGTON, 20. junija. — Državni tajnik Hull je danes ostro kritiziral angleškega produkcijskoga ministra Oliverja Lyttletona, ki je v nekem govoru baje izjavil, da so Zedinjene države izvrale napad od strani Japonske. Iz Londona se poroča, da je Lyttleton izjavil, da se je njegovo opazko napačno tolmačilo.

BOLNICARKA JE IZVRŠILA SAMOMOR?

Iz Bedforda, Ind., se poroča, da se je tam v neki reki našlo kovček z obliko bolničarke Caroline B. Weir iz Clevelandca. Iz naslova na kovčeku je razvidno, da je omenjena bolničarka pred letom: dni dovršila študije in potem nekaj časa dela v clevelandskih bolnicah. Vtis obstoji, da je Miss Weir izvršila samomor, toda truplo še ni bilo nadjeno.

PRVA ŽRTEV INVAZIJE IZ CLEVELANDA

Iz poročila, ki ga je včeraj objavil vojni department, je razvidno, da je Pvt. Lawrence J. Coughlin, star 33 let, iz 9505 Harvard Ave. pri Clevelandu, ki je ob invaziji Evrope izgubil življenje. Bil je v oznik "half-traca" in je utonil, ko se je potopila ladja, na katere krovu se je nahajal. Bil je leto dni v armadi in v Clevelandu zapušča ženo.

AMERISKI SUBMARIN IZGUBLJEN NA PACIFIKU

WASHINGTON, 20. junija. Mornarica je danes naznana izgubo submarina "Grayback", na čigar krovu se je nahajala posadka 65 mož. Izguba se je dogodila očividno nekje na Pacifiku. To je 24. ameriški submarin, izgubljen v tej vojni.

DRAMSKI ZBOR "IVAN CANKAR"

Clanom dramskega zboru "Ivan Cankar" se naznanja, da se bodo vršile zborove seje v bodoči vsako tretjo sredo v mesecu, torej v tem mesecu se vrši NOCOJ, 21. junija, ob 8. uri, na odru Slovenskega narodnega doma. Sklep zadnje seje je bil, da bomo otvorili sezono v oktobru in z igro proslavili zborovo 25. letnico. Ker ne bo seje v juliju, ste prošeni, da se udeležite nočnje v lepem številu.

PRVOROJENCEK

Vile rojenice so se preteklo soboto zglasile pri družini Mr. in Mrs. Pete Smiciklas, 7234 St. Clair Ave., in pustile v spomin krepkega sinčka, prvorojenca. Mlada mamica je hči družine Mr. in Mrs. John Rogel, 1101 E. 71 St. — Čestitamo!

Vlada dovolila izdelovanje žganja za mesec dni

WASHINGTON, 20. junija. — Vladni odbor za vojno produkcijo je danes odredil, da smejo ameriške distilerije za določeno enega meseca izdelovati žganje za civilno uporabo.

V tej zvezi se poroča, da so ameriške distilerije v stanu v teku enega meseca izdelati toliko žganja, karor se ga v normalnih razmerah porabi za pitne svrhe v teku treh mesecev.

Dovoljenje za izdelovanje žganja je bilo dano za mesec avgust. Lastniki distilerij, kjer se sedaj izdelati toliko žganja, karor se ga v normalnih razmerah porabi za pitne svrhe v teku treh mesecev.

SEZONA "POP" KONCERTOV

Nocoj, ob 8:30 uri se otvorja šesta sezona "Pop" koncertov v mestnem avditoriju. Na vsporednu bo Charles Kullman, tenorist Metropolitan opere. Ti koncerti se bodo vršili vsako sredo in soboto večer in namesto, da bi bili sedeži v dvorani postavljeni kot običajno pri takih priredbah, se bo po dvoranu razstavilo mize in stole in tekmo vsporeda se bo serviralo pri mizah in na balkonu okrepljava.

V soboto večer bo nastopila kot solistinja Josephine Antoinette, sopranistinja Metropolitan opere.

V BOLNISNICI

V Woman's bolnišnicu se je podala dobro poznana kulturna delavka Mrs. Eva Coff, 17802 Delavan Rd., soproga tajnika Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. Želimo ji skrajšnjega popolnega okrepanja!

NA OPERACIJI

Mrs. Antonia Tomle, 14823 Sylvia Ave., se je včeraj podvrgla operaciji v Osteopathic kliniki, na 3146 Euclid Ave. Prisjetljice so vabljenje, da jo obiščijo, mi ji pa želimo skorajšnjega okrepanja!

SEJA NORWOOD COMMUNITY COUNCIL

V četrtek, dne 22. junija ob 8. uri zvečer se vrši seje Norwood Community Council, v prostorih Norwood javne knjižnice, 6401 Superior Ave. Na dnevnem redu bo poročilo o nadelegi na Superior Ave. in razprava o pripravah za karneval. Zastopniki organizacij ter posamezniki, ki se zanimajo za izboljšavo v okraju, so vabljeni, da se seje udeležijo.

POGREB

Pogreb pokojne Nettie Lasco, rojene Peskar, ki je umrla v Detroit, Mich., se vrši v četrtek ob 8:30 uri zjutraj iz Louis L. Ferfolja pogrebnega zavoda, 9116 Union Ave., v cerkev sv. Lovrenca in nato na Calvary pokopališče.

Naši fantje-vojaki

Armadni letalec Leo D. Mersek, cigar starši žive na 18701 Kilde Ave. je dovršil poseben letalski tečaj na William letalskem polju v Arizoni in je bil imenovan letalskim častnikom. Leo je graduant Collinwood High School.

John Sterle iz 6713 Edna Ave. je prejel poročilo od vojnega departmanta, da se njegov sin Sgt. Leonard J. Sterle nahaja kot ujetnik v Nemčiji. Pogrešan je bil od 22. aprila, ko se ni vrnil s poleta nad Nemčijo.

Sgt. Sterle je bil topničar na bombniku. Udeležil se je 26 zračnih napadov na Nemčijo, za kar je dobil dvoje odlikovanj: "Distinguished Flying Cross" in "Air Medal with three Oak Leaf Clusters." Bil je graduant East Tech High School.

Na dopust k svojim staršem, Mr. in Mrs. John Petrovič, 1068 E. 68 St., je do spel pred par dnevi Staff Sgt. Frank R. Petrovič, ki je bil dvakrat ranjen tekom kampanje v Bougainville in v Novi Georgiji na Pacifiku. Sgt. Petrovič je 28 let star, in se je nahajal preko morja od maja 1942. Zadnje mesece se je zdravil v vojaški bolnišnici v Battle Creek, Mich.

Tekom bojev v Bougainville je bil Sgt. Petrovič ranjen od svojih lastnih tovarišev, ko se je nahajal s prednjo stražo in je neki ameriški šrapnel, ki je bil namenjen za Japonce, padel samo 15 sečnjev od pozicije, kjer se je nahajala prednja straža. Drobci šrapnela so ga zadeli v hrbet in mu odtrgali palec na roki. Tekel je 100 sečnjev na postajo za prvo pomoko, nakar je bil odpeljan z bojišča.

Sgt. Petrovič je graduant East High School in je bil pred vstopom v armedo vpoden pri National Acme Co. V Zed. države se je vrnil preteklega februarja.

Na fronti nekje na Pacifiku se nahaja Pfc Anthony Vrh, star 19 let, sin Mr. in Mrs. Anthony Vrh iz 904 E. 236 St. Euclid. Dodeljen je zdravniški oddelku kot voznik ambulančnega voza.

Mrs. Frances Krainz, 722 E. 155 St., ima tri sinove v službi Strica Sama. V mornarici na krovu submarina služi Joseph J. Krainz, star 22 let, ki je Electrician's Mate, Second Class. Na Iowa univerzi se nahaja Andrew J. Krainz, star 32 let, Seaman, Second Class, cigar žena in 3-letni sinček James sta najeta na 14708 Pepper Ave. Tretji je Master Sgt. Frank Krainz, star 38 let, mehanik pri zrakoplovskem oddelku, ki je dalj časa služil v Indiji, sedaj pa se nahaja nekje na Kitajskem.

BUY EXTRA WAR BONDS Today!

URA ODLOČILNE BITKE NA PACIFIKU SE BLIŽA; NAŠA MORNARICA JE PRIPRAVLJENA

GLAVNI STAN AMERIŠKE MORNARICE NA PACIFIKU, Pearl Harbor, 20. junija. — Admiral Chester W. Nimitz je nocoj naznani, da se je prikazala iz svojega skrivališča na Filipinskih otokih velika japonska mornariška sila, morda celotna mornarica Japonske, in da ista sedaj se nahaja nekje med Filipinskih otokov in Marijanskim otočjem, ki so ga Amerikanci pretekli teden invadirali.

Kot razvidno iz Nimitzovega naznania, se pripravlja velika odločilna bitka med ameriško in japonsko mornarico, ali pa se je morda že začela.

AMERIKANCI SO ŽE DALJ ČASA ISKALI BOJA Z JAPONSKO MORNARICO

Kakor znano, so Amerikanci že dolgo skušali izvabiti Japonce, da bi poslali svojo mornarico na odprto morje, ampak Japonci so se odločilnemu spopadu izognili.

Toda sedaj, ko so Amerikanci invadirali Marijanske otoke, ki se nahajajo samo 1500 milj od Tokija, izgleda, da je japonska admiriliteta končno prišla do zaključka, da mora iti v boj.

INVAZIJA SAIPANA JE BILA IZVRŠENA, DA SE JAPONCE IZZOVE V BOJ

Admiral Nimitz pravi v svojem uradnem poročilu, da so Amerikanci vprizorili invazijo Saipana v domnevni, da bodo Japonci s tem prisiljeni vreči v boj vso morsko silo, ki jo imajo.

"Kar se nas tiče," je dostavil Nimitz, "je naša mornarica na Pacifiku dovolj močna, da bomo Japonecem v stanu dobro postreči."

Možno je seveda, da se bodo Japonci premisli in poslali svojo mornarico nazaj v skrivališče, predno dobijo Amerikanci priliko, da se z njimi udarijo.

"Meni ni mogoče kontrolirati kretanja japonske mornarice," je izjavil admiral Nimitz. "Ako bi to mogel, tehdaj bi bila odločilna bitka gotova."

Nov grob

FRANK SIRCA

V nedeljo, dne 11. junija je družina Mr. in Mrs. Frank Sirca, 14821 Pepper Ave., prejela od Vojnega departmanta brzjav, da se njih sin Pvt. Conrad Sirca, ki je pri marinah, nahaja nevarno bolan v U. S. Naval bolnišnici v San Diego, Calif. V tork zjutraj, 13. junija so se mati Frances, brat William in sestra Lillian podali k njemu v bolnišnico, in ko so tja prišli, so domov brzjavno sporočili, da so tja srečno dospeli, in da se je sinu zdravje obrnilo na boljše v zgodnjem življenju!

V pondeljek, dne 19. junija ob 1. ure popoldne se je očet Frank nahajal na obisku pri hčeri Mrs. Mary Sluga, ki je ba

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznalačcu v Cleveland in po pošti izven mesta):	
For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemskie države):	
For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland,
Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

ZDRAVENI ODBOR J. S. A.:

FOTIČ SLEDNJIČ VENDAR ODPUŠČEN

D-dan (6. junija), dan, ki so ga vsi svobodoljubni narodi na svetu pričakovali s toliko nestrpnostjo, dan, ko so zaveznički začeli invazijo francoske obale, je odprl novo stran v povesti človečanstva. Ravnatako, kakor bodo bodoči rodovi smatrali Stalingrad za preobrat te vojne, tako se bo smatral D-dan kot njen konec. Pri Stalingradu ni bila zlomljena samo nemška ofenziva, temveč ofenziva svetovnega fašizma. Logična posledica Stalingrada je bil Teheran, toda tudi faktično priznanje najmočnejših osvobodilnih pokretov v Evropi, jugoslovenskega in francoskega.

D-dan je začetek osvoboditve zatiranih narodov na svetu. Končni poraz fašizma je na dnevnem redu. Dogodki se vršijo z veliko brzino — z brzino, ki je v teku nekaj dni znatno zboljšala politično situacijo v Evropi. Francoski osvobodilni pokret, čeprav še ni dobil formalno političnega priznanja, bo upravljal francoski teritorij, ki bo osvobojen od sovražnika, takoj ko teritorij ne bo spadal več v vojno zono. V Italiji je kralj Viktor Emanuel odstopil s padcem Rima, a Badoglio je moral odstopiti kot ministrski predsednik. Današnja vlada Bonomija pomenja velik korak naprej v demokratizaciji Italije. V grških političnih krogih se opaža razčiščevanje dokaj nejasne situacije. Res je, da nova Papandréjeva vlada nima zastopnika najmočnejšega gibanja v domovini EAM, a vprašanje kraljevega povratka v domovino je rešeno. Narod bo vprašanje rasil s plebiscitem, in samo v neverjetnem primeru, da bo narod glasoval za kraljevo vrnetev, se bo kralj smel vrniti.

Kar se tiče Jugoslavije, ki je edina država, ki ni čakala na rešitev od zunaj, so nastopile v zadnjem času verlike izpremembe. Puriceva vlada, ki je javno in odkrito delala proti osvobodilnem gibanju, je razpuščena. Narodni izdajalec Draža Mihajlović je slednjič prenehal biti vojni minister. Bivši ban Hrvatske, dr. Ivan Šubašić, je sprejel od kraja mandat, da sestavi novo vlado z namenom, da doseže sporazum s Titom. Dr. Šubašić pa je pred svojim odhodom v Bari uredil vse, kar so jugoslovanski demokrati pričakovali od njega. Odpustil je tukajnjega "jugoslovenskega" veleposlanika Konstantina Fotiča.

Vsakdo, ki se je udeleževal javnega dela med našimi izseljenci, ve, kako fatalno vlogo je igral v naši sredi K. Fotič. Imenovan za poslanika od Hitlerjevega in Goeringovega prijatelja Milana Stojadinovića, je Fotič ves čas svojega bivanja v tej deželi vodil politiko proti interesom ljudstva v Jugoslaviji. Po zlomu bivše Jugoslavije, ko je vlada pobegnila v inozemstvo, je Fotič postal opera reakcijonarnih jugoslovenskih politikov v begunstvu. Vse njegovo delo je bilo naperjeno proti edinstvu jugoslovenskih narodov. Zakulisno je stal za "Ameriškim Srbovranom" in "Srbsko Narodno Odbrano" v njihovi profašistični in ozko-šovinistični delavnosti. Samo njegovova zasluga je, da srbska emigracija v tej državi ni složna.

Tako po vojni kapitulaciji Jugoslavije so prišle preko Fotiča vesti o izdajstvu hrvatskega naroda. Krivda ni bila vržena na Pavelića in ustaše, temveč na celotni narod hrvatski. Ko je Hitler preko Pavelića izvedel pokolj srbskega ljudstva v "Neodvisni Hrvatski," so Srbovran in drugi Fotičevi agenti začeli strašno kampanjo proti vamnu, kar se imenuje hrvatsko. Dokler se je mislilo, da se Mihajlović boril proti Nemcem, je bilo med jugoslovani in Amerikanci edinstvo popolno, toda Fotič se je tudi takrat boril proti edinstvu. Ko je Fotič videl, da Mihajlović in "nevaren" za interese njegove klike, temveč pripravljen, da i služi, tedaj je bil Mihajlović lažno povzdignjen kot simbol odpora srbskega naroda. Splošno znana je tajnost, da so strašne obtožbe in falsifikati proti Narodno-osvobodilnemu gibanju prihajali naravnost iz poslanstva. Fotič, predstavnik preživele apizarske klike, je kmalu videl, da je maršal Tito in njegovo ljudsko gibanje največji sovražnik vseh profašističnih elementov

Slovenci, Slovenke!

(Sledenči članek je bil priobčen v listu "Slovenski Poročalec" z dne 12. marca, 1944).

Volitve v Krajevne narodno-osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine naj bodo ponovna manifestacija demokratične zavesti slovenskega ljudstva.

Volitve v Krajevne narodno-osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine so nov, mogočen korak v graditvi pristne demokracije in demokratične narodne oblasti na slovenskih tleh.

To demokracijo in to demokratično narodno oblast gradite sedaj vi, prebivalci naših vasi, trgov in mest, vi, boriči naše Narodne osvobodilne vojske!

Vse možnosti so vam dane, da postavite na celo svojih samoupravnih edinic take tovarische, ki bodo resnično delovali v vašo korist in hkrati v korist naše skupne stvari, stvari svetih smotrov naše domovine.

SLOVENCI, SLOVENKE!

Prvič v naši narodni zgodbini se gradijo dejanski samoupravni organi našega ljudstva. Slovensko ljudstvo ni imelo še nikoli toliko pravic, kolikor jih ima sedaj, ko si jih je priborio samo s svojo udeležbo v domovinski vojni proti okupatorju in njegovim pomočnikom, svojim zakletim sovražnikom.

Posezite popolnoma svobodno po pravicah, ki vam jih nudijo volilni odloki, razpisana na temelju sklepov I. zasedanja S. N. O. S. — prvega slovenskega parlamenta.

Ko boste segli po svojih pravicah, se zavedajte, da bodo naše samoupravne enote najpristnejše in najtemeljnije zastopali tisti tovarische in tovarische, ki so do kraja predani svojem narodu in njegovemu osvobodilnemu gibanju. Volite tiste tovarische, ki že dopričajo svoj delež v osvobodilni borbi in pri graditvi naše narodne oblasti — v aše lastne oblasti — ali ki imajo čvrsto in iskreno voljo, da ga doprinesajo v najbližji bodočnosti.

Vedite, da so sovražniki našega osvobodilnega gibanja — narodni izdajalci — najhujši sovražniki ljudskih demokratičnih prav in ljudskih korist! Zavedajte se, da so to ljudje, ki bi v nasprotju z graditvijo zedinjene in demokratične Slovenije v novi, demokratični, federalni in v vsem svobodoljubnem svetu priznani Jugoslaviji, radi povampirili nekdanje stanje narodnega zatiranja, izkorščanja ljudstva in duštive demokratičnih pravic.

Organizacije, ki sodelujete v osvobodilnem gibanju!

Kakor vse doslej manifestirate tudi pri teh volitvah svojo enotnost, ki je postala nezljomljiva hrbitenica enotnosti, slovenskih ljudskih množic. Manifestirajte svojo enotnost tem, da postavljate skupne kandidatne liste — kandidatne liste O. F.

Organizirajte predvolilno kampanjo tako, da bo že v nej prišla do izraza volja volilcev in da bodo vaše liste dejansko liste slovenskega ljudstva, kakor je O. F. slovenski narod sam!

Volitve v Krajevne naradno-

osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine naj bodo: ponovna manifestacija demokratične zavesti slovenskega ljudstva.

Volitve v Krajevne narodno-osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine so nov, mogočen korak v graditvi pristne demokracije in demokratične narodne oblasti na slovenskih tleh.

To demokracijo in to demokratično narodno oblast gradite sedaj vi, prebivalci naših vasi, trgov in mest, vi, boriči naše Narodne osvobodilne vojske!

Vse možnosti so vam dane, da postavite na celo svojih samoupravnih edinic take tovarische, ki bodo resnično delovali v vašo korist in hkrati v korist naše skupne stvari, stvari svetih smotrov naše domovine.

Izvršni odbor osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Pismo neznanemu prijatelju

(Nadaljevanje s 1. strani)

pesmijo in smehom gredo v boj. Vsaki dan nas je več. V hribih in gozdovih je vse živo. Zraven tega pa vladav povsod popolna disciplina in red. Tam so boriči, žene in otroci, starci in mladenci, kmetje in uradniki, zdravnički in duhovniki, učitelji in profesorji, vsi poklici in stanovni, pa najppripadajo kateri koli veri in narodnosti. Vsi imajo isti cilj: pregnati sovražnika iz domovine in zatrepi njegove služabnice, ustaše. Nediceve, Rupnikovec in Mihajlovičeve četnike, ki so oskrnili sveta domača tla in pregrili svoje duše s prelivanjem bratske krvi. Vsi delajo, vsak po svojem znanju in sposobnosti.

Slišal sem, dragi prijatelju, da se pri vas govorji mnogo proti nam, da smo banditi, ki ropajo in požigajo, ki ne spoštujemo niti vere, niti privatne lastnine.

Povem ti po pravici, dosti vsega sem videl, ker sem eden od onih 200,000 internirancev, ki so šli skozi fašistične ječe in taborišča po Italiji in nas je sedaj majhen del na svobodi in v vrstah Narodno-osvobodilne vojske in partizanskih oddelkov v Jugoslaviji. Mi smo redna, disciplinirana in dobro organizirana vojska maršala Tita, ki se bori za ljudsko svobodo in boljšo bodočnost. Spoštujemo tiste stvari, a s svojimi se posnašamo. Imamo najstrožje zakone zoper kršitelje javne morale. Vera je svobodna in narodne svetinje povsod spoštujemo. Imamo v svoji vojski vojaške duhovnike. Mnogo jih je na terenu in v borbi. Se več, v svoji sredini imamo nekoliko višjih cerkevnih dostojanstvenikov, kakor zagrebški kanonika dr. Rittig in dr. Lončar, a moj škof, dr. Srebrnič, se je izjavil za partizanski pokret kot edini pokret za osvobodenje. Ne veruj lažni propagandi peščice beografskih beguncem, ki so nas izdali in ki ves čas naše borbe živijo brezbrizno in udobno nekje v inozemstvu, prepričajoč mučeni narod usodo vojne vihre. Oni bi se radi vrnili po končani vojni v iste nasla-

v državi. Zaradi tega se je boril z vsemi sredstvi, da disreditira v očeh svetovne demokracije najlepše gibanje v zgodovini našega naroda. V svojem peklenskem delu je na žalost imel začasen uspeh, vendar pa ni mogel zrušiti narodnega gibanja in nemilnjivega teka zgodovine. Fotič nikdar ne bi bil imel uspeha, če bi se bil naslanjal samo na jugoslovansko reakcijo, toda kot profašist je bil v tesni zvezi z mednarodno reakcijo in apizarskimi krogki, ki so podpirali njegovo destruktivno delo.

Demokracija koraka v vseh državah zmagovalno naprej. Stari, preziveli ostanki predvojne apizarske Evrope čimdalje bolj izginjajo in so obsojeni na politično smrt. Nove, zdrave moči stopajo na celo Jugoslavijo in drugih evropskih držav.

Nova doba — doba "malega človeka" se poraja.

osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine naj bodo: ponovna manifestacija demokratične zavesti slovenskega ljudstva.

Kaj je tako interesantnega?

ŠKRAT

Zena je ponoči zbudila moža iz najslajšega spanja in vzliknila:

"Vstan in zibaj otrok!"
Mož je jezno zarentačil: "Zibaj ga sama, meni pa daj mir!"

Zena mu je očitajoče rekla: "Saj ga zibam že dve leti. Ne bo ti krona padla z glave, ne, če ga boš tudi ti malo zibal. Saj je otrok, vendar napol moj, napol pa tvoj."

"Potem zibaj ti svojo polovico, moja polovica naj počiva!"
se je odrezal mož in se obrnil na drugo stran.

cija na drugi samoupravni stopnji, ki jo v naši graditvi narodne oblasti predstavlja okraj, je izredno koristna tako v pogledu potrebe po večjih samoupravnih enotah kakor glede na dejstvo, da osnovnim ljudskim naseljem odnosno njihovim odpolscem v Okrajne narodne osvobodilne skupščine omogoča sodočlat o vseh zadevah vedega okoliša, v katerega spada.

Ze ob prilikl volitev v kočevski Zbor odpolscem slovenskega naroda so se slovenske narodne množice na svoji lastni izkušnji prepričale, da volilna pravica, ki jo daje nova narodna oblast, zrasla iz množičnega narodnega osvobodilnega gibanja, obsegata zares vse volilne upravičence. Volilni odlok to povnovno dokazuje. Voliti smojo in voljeni morejo biti moški kačor ženske, mladina in boriči naše Narodno osvobodilne vojske. Tudi v tem pogledu sodi na volilni red med tiste, ki imajo pravico, da se imenujejo najbolj demokratične na svetu.

Možnost, da postavlja kandidatne liste in posamezne kandidate, je dana sleherni organizaciji, ki sodeluje v osvobodilnem gibanju. S tem je tudi s formalne plati zadoščeno vsem zahtevu na razpolago samoupravnim edinicam!

Predobro nam je še vsem v spominu, koliko nezadovoljstva je med osnovnimi ljudskimi množicami povzročala nekdaj jugoslovanska komasacija občin. In povzročala ga je upravičeno, saj je tvorba velikih občin, ki so predstavljale osnovne "samoupravne" enote, dejansko jemala samoupravne pravice osnovnim ljudskim naseljem, zlasti naši vasi. Naj so se zagovorniki komasacije še toliko izgovarjali na potrebo večjih samoupravnih enot, dejstva, da je take vrste komasacija dejansko crtala samoupravo, niso mogli izbrisati. Danes ima vsako osnovno naselje — če le ni premajhno — vsaka vas, vsak trg, vsako mesto pravico voliti svoj Krajevni narodno osvobodilni odbor in hkrati enega ali pa več odpolscem v Okrajno narodno osvobodilno skupščino. S tem je po eni plati doseženo, da osnovno naselje zares samo sebe upravlja, po drugi strani pa so odloča v vseh zadevah okraja, ki je večja samoupravna edinica. Protiviludski značaj nekdajne vrste komasacije je namreč obstajal v tem, da je komasacija obsegala samoupravne edinice prve stopnje in tako dejansko likvidirala njihovo samoupravo. S tem pa seveda ni rečeno, da je vsake vrste komasacija slaba. Nasprotno! Komasa-

Marta Osteno

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

Cetudi se je bil namenil Mark vrniti kmalu nazaj, je vendarle še dolgo' jezdil z Lindo po poti, ki je držala h Garovemu posestvu. Napisel je nehalo deževati in nad njima se je pretrgal velik val jadrnega oblaka ter odkril bledo zvezdo. S severnih močvar se je razlegal samoten, votel krik, kakor da bi ga veter zanesel semkaj. Bil je klic zkasnele divje gosi, zadnje, ki je letela preko te pokrajine k napol zamrzelemu močvirju oddaljenega severa. Linda in Mark sta prisluhnila, obstala in se spogledala. Zdelo se jima je, da se je ozračje hipoma zjasnilo; zagrnila ju je noč, širna, neskončna noč, prosojna ko nena-vadne sanje . . .

II

Amalija je vprav nesla vedro vode od studenca, ko se je Linda vrnila.

"Ali ste večerjali, gospodična Archer?" je vprašala Linda, ko je dospela do nje. Amaliji je zvenel glas skoraj zaskrbljeno. "Sem, hvala lepa," je odvrnila Linda precej zasoplo. Po razstanku z Markom Jordanom je bila razburjena in zamišljena.

Amalija je ostro gledala za njo. Iznena se je Linda okre-nila, se vrnila in se dotaknila že-ni roke, s katero je držala vedro.

"Nocoj sem nekaj doživel, gospa Garova," je dejala Linda zaupno. "Jahala sem v družbi zelo zanimivega moškega — in tudi lepega."

Amalija se je nasmehnila. Me-nila je, da se Linda šali: "Kdo je neki to? Moral je pasti z dežjem z neba."

"Klovaczev najemnik, toda le za nekaj časa. Zaradi zdravja, ali bolje, zaradi svojih živcev se mudi tukaj." ji je dopovedovala Linda in bi si bila koj nató najrajši odgriznila jezik radi svojih nepremišljenih besed. Nehote je opazila, da se je Amalija zdrznila.

"Kako mu je ime?"

"Oh, kako mu je že ime? Jord-an — Mark Jordan," je odvri-na Linda.

"Kakoo?"

"Mark Jordan," je ponovila Linda in potegnila za vedro, ki se je zdajci z vso težo prevesilo njej na roko. Amalija je nekaj časa molčala in strmela proti temnemu pašniku onstran ograje, kakor da bi iskala kdo ve česa.

"Kaj je tam?" je vprašala Lin-da in se zazrla v isto smer.

Amalija je stala nekaj časa kakor onemela. Roka na vedru je otrpnila.

"Ali kaj vidite, gospa Garova?" je silila vanjo Linda in jo napeto gledala.

Amalijin obraz je bil v nejasni luči breizrazen, kamnit. Ko jo je Linda v drugič nagovorila, je žena zadrgetala in zgrabila ročaj pri vedru.

"Ne, ne . . . Zdelo se mi je, da nekaj vidim. Medvedje se potikajo tod," je zamrmrala. "Mar-tin mora dobro paziti na ovčare."

Stopili sta v hišo in Linda je odložila vedro.

Kaleb je čital v luči svetilke svoj poljedelski tednik. Linda je spletka površnik, pristopila in se-

Oglas za peto vojno posojilo, za katero je baš sedaj v teku kampanja, je brezplačno dalo vodstvo Enakopravnosti.

ENAKOPRAVNOST

Amalija je Kalebu oprezzo-pripovedovala, da je padlo precej dežja, in mu ob tej priliki omenila, da bo morala naročiti po pošti vrtnega semenja. Caleb ni nič odgovoril, temveč je spremenil na zadnje svoj položaj tako, da je bil obrnjen malone na-ravnot s hrbotom proti njej. Amalija se je skoraj škodoželjno nasmehnila učiteljici. Linda je še nikoli ni videla tako živahne in samozavestne. Bila je rado-vredna, kaj naj bi bilo temu vzrok.

Amalija je stopila v hišo in zamenjala cilinder pri svetilki. Tistega, ki ga je bila snela, je očistila z volbeno kropo. Ko je plamenček trenutno zaplapal, je Caleb nestrnpo skomizgnil.

Ostali so se po tistem nena-vadno napornem dnevu odpravili zgodaj spat. Tudi Linda je kmalu odšla na podstrešje. Ka-leb in Amalija sta ostala sama.

"Pa ne da bi mi povedal, da je tu," se je zadrla Amalija. Oči so se ji bliskale iznad belega obličja. Stala je poleg mize in je pričela oboči motati namizni prt trdo v zvitek.

Kaleb se je počasi okrenil. "He!" se je namrdnil. "Torej si uganila, ka-li?"

"Da, uganila sem," je ponovi-la Amalija, naglasivši besedo za besedo, kakor da bi si jo bila rada zapomnila. "Učiteljica je govorila z njim."

Brez kakrsnekoli nadaljnje opazke je legel v posteljo.

Prvikrat v njegovem življenju

ga je prisilila k molku negoto-vost in ne zaupanje, da se mu

ko bi bil vedel, da ta neznooka mačica ne bo mirovala."

"No? Menda se mu ne boš obe-sila na vrat? Zahvalil bi se ti za kaj takega," je dejal. Obrnil je list časnika in Amelija je sliša-la njegov kratki, hahljajoči smeh. Sklenila je roke na zmota-nem prtu.

"Ne . . . nič ne storim," je de-jala.

Kaleb je vstal, pogledal in pljunil v peč ter si pričel sezuvati čevlje.

"Brez kakrsnekoli nadaljne opazke je legel v posteljo.

Prvikrat v njegovem življenju

ga je prisilila k molku negoto-

vost in ne zaupanje, da se mu

prikladen za naporno deli.

Naglo in spretno je vihtel se-kiro in je imel prijeten občutek spričo gladkega lesene toporišča, ki ga je držal.

Misli je na Lindo Archer. —

Prejšnjo noč je bedel pozno v

postelji in misli nanjo. Prvi-krat v njegovem življenju mu je zbudila ta ženska zavest, da ni brezupno zaprt vsemu svetu.

Ze njena telesna ljubkost ga je obvladal, toda to bi si mogel razlagati kot nekaj čisto na-ravnega, kajti Linda je bila edina ženska, ki jo je med svojim bivanjem tamkaj videl in jo je upal še videti.

Proti pričakovanju in po-vsem videzu v nesoglasju z nje-nimi zamisliki se mu je vtišni-la njena podoba, ko ji je zrl pre-tekelo noč preko mize v oči, glo-boko v sreč.

(nadaljevanje)

What news will Gen. Eisenhower get from us?

You know now what we've heard from him.

We've heard that Eisenhower and his Americans have hurled themselves like a thunderbolt against the bristling defenses of Hitler's Wehrmacht!

We've heard that they are smashing at our foe — sparing neither steel nor sweat nor blood in one final, furious assault that marks the supreme military effort of this War!

And what news do Eisenhower and his men expect from us?

Men and women of America — what the Invasion is to our fighting men, the 5th War Loan is to us at home!

For us, as well as for them, this is the crisis — the time for tremendous, overwhelming effort! Make no mistake! The 5th War Loan will undoubtedly be the biggest, most vitally im-

portant financial effort of this whole War!

If the 5th War Loan is to suc-ceed, each one of us must do more than ever before — must buy double . . . yes, triple . . . the Bonds we bought last time.

Our men expect to hear that we are buying double — that we are matching their sacrifice as best we can — that the Ameri-can nation, soldiers and civil-i-ans together, is making one gigantic effort to win this War!

That's the news our men expect to hear from us.

Will you personally see that they get it?

And here are 5 More reasons for buying Extra Bonds in the 5th!

1. War Bonds are the best, the safest investment in the world!
2. War Bonds return you \$4 for every \$3 in 10 years.
3. War Bonds help keep prices down.
4. War Bonds will help win the Peace by increasing purchasing power after the War.
5. War Bonds mean education for your children, security for you, funds for retirement.

Back the Attack! - BUY MORE THAN BEFORE

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVGUST ŠENOA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"S Turčinom. Jaz sem pri njih nekoliko znan in vam rad opravim ta posel. Mi od zgoraj, Turki od spodaj."

"Norec," zakliče Elija, "da preženemo enega in pripeljemo drugega vraka? Da rabujemo pogancu? Si-li krščen?"

"Čuješ, pisar," stopi Uskok pred pisarja in dvigne pesti, da ti ni pride več ta satanska šala skozi tvoja poganska usta, ker ti si cer stisnem lobanjo med te dve pesti, da bo skočil iz nje možeg. S Turčinom! Ne poznaši teh nevercev? Poberi se brez sledu!"

Pisar pobledi in skomigne z rameni, a ne reče ničesar.

"Ne, sami opravimo, bratje," reče kovač dvignivši vrč, "sam, kakor pošteni ljudje za svojo svobodo. Iz tega vrča pijmo vsi kakor pravi bratje božji. Na naše zdravje, na našo srečo! Pomoži nam Bog!"

"Pomoži nam Bog!" se odzovejo vsi in vsak potegne iz vrča. Hipoma skočijo drug k drugemu, hipoma se objamejo in poljubijo.

"Razidimo se, bratje," reče Elija, "pozno je že, a dan nas ne sme zlatotiti tukaj. Lahko noč! A ko pride v vas petelinovo pero — — —"

"Tedaj vemo," mu stisne kovač roko, "da je petelin pozdravljal zoro naše pravice, naše svobode."

"Bog daj, Amen!" konča Uskok.

XXXI.

Bilo je v pustni noči 1. 1573. Zvezde so migljale na jasnom nebu kakor biseri, po gorah in dolinah se je lesketalo v nočni svetlobi debeli sneg, čudovito se je bliščalo na vejah in ledene sveče pod slamnimi strelami vaških koč, v katerih so žarelala mala okenca kakor rdeče oči, a nad strelami se je veselo vil beli dim. V brdovski krčmi gore luči, civilijo male in brenči velike gosli, pijoč in skakajoč raja svet. Tudi v župništvu gori sveča. Pred župnikom kleči kmet Elija Gregorič. Izpovedal se je svojih grehov in prosi za blagoslov.

"Duhovni oče," reče, "očistili ste me grehov, svojo ženo in otroke sem odpravil k Osvaldu v Pišec, tam so varni. Svoboden sem in močan. Sedaj naj napoči pravica. Blagoslovite me."

"Blagoslov naj te Bog," odvrne starček s solzami v očeh. "Gospod, sodnik in pravični Bog naj vam blagoslov pot. Bodite pravični, kakor je On. Idi, sinko, v miru, angelji naj te vspremo pod svoje varstvo. Bog ve, ali te bodo še kdaj videle moje stare oči, a spremjam te bo moj duh in molitev. Z Bogom!"

Ne dačeč od župnišča se stane Elija z visokim človekom. "Elija," reče tujec, "prihajam od Gubca, pripeljal sem ti širideset mož z dobrimi puškami."

"Dobro. Postavi ljudi za krmo, a na znamenje vderi. Je-lji Gubec pripravil vse?"

"Ta hip se bo dvignil."

"Torej pazi," konča Elija in odide proti krčmi.

V tem trenotku se dvigne Elija, razgali prsa, na katerih se videl bel križ iz platna, vzdigne vrč in zagrmi z gromovitim glasom:

"Prišel je čas, bratje! Za slobodo in pravico naj se dvigne krampi in motika. Kmet je svoj gospodar naj pade Tah! Na noge!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zableše v vsaki roki sablje in puške. Bošnjak prebledi. "Zvezite me!" se zakrohotata Drmačič.

"Na noge! V imenu božjem!" zakliče Nožina in ustreli skozi okno. Kot bi trenil, se navali v sobo štirideset kmetov s puškami, kot bi trenil so ležali Tahovi sluge zvezani na tleh. Puška za puško poka, cerkveni zvon poje glasnejše in glasnejše, iz daljnje se odzivajo druge puške, drugi zvonovi, po celem širnem kraju vrvi narod pod orožje, po celem kraju grmi skozi pustno noč gromoviti vzvikli: "V imenu božjem naj se dvigne krampi in motika za staro pravdo!"

XXXII.

"Kaj ste se za Boga prestrashili, sin?" vpraša Uršula Stepanka, ki se je ravno vrnila iz Zagreba v Mokrice.

"Slaba je," odvrne velikaš, hodeč nemirno gori in dol po sobi.

"Kakih novic prinašate? Kmetje se puntajo."

"Da, žalibog se puntajo," reče velikaš, zroc v tla, "Govorite, za Boga!"

"Vzeli so nam vajeti iz rok. Ne vem, kaj mislim. Kakor črni krokarji so prihajale z vseh strani s labe novice v banski dvor. Prokleta kmečka reka se razliva kakor hudournik po celem kraju. Ne puntajo se samo Tahovi podložniki pod Susjedom in v Stubiči; tudi baničini kmetje na Cesargradu vzdignejo besne glave. Oskrbnik se jim je uprl, a kmetje so zapalili grad in odvzeli topove, oskrbnik pa je izgubil glavo. Na okiski gori in okoli Kerestincu se je dvignilo ljudstvo in razdejalo krestinski dvor. Draganiško plem-

"Oj," se nasmeje Peter, "katera voda pa je tebe prinesla, izprijeni malopridnež? Si-li pozabil, da rastejo tod vešala?"

"Prišel sem," reče pisar domušno, vstopiši se pred Bošnjaka, 'da povem tebi in tvojem gospodarju, da so se mi rebra zacelila in da ima batina dva konca, vrv pa ne vpraša, je li vrat kmečki ali velikaški."

"Kaj, malopridnež," poskoči Bošnjak togodno "ti zmerjaš mojega gospodarja? Možje," se obrne k tovaršem, "zvezite psa!"

Drmačič se umakne, oboroženi vstanejo, ljudstvo skoči mrmljajoč na noge, Bošnjak zavije luči, civilijo male in brenči velike gosli, pijoč in skakajoč raja svet. Tudi v župništvu gori sveča. Pred župnikom kleči kmet Elija Gregorič. Izpovedal se je svojih grehov in prosi za blagoslov.

"Duhovni oče," reče, "očistili ste me grehov, svojo ženo in otroke sem odpravil k Osvaldu v Pišec, tam so varni. Svoboden sem in močan. Sedaj naj napoči pravica. Blagoslovite me."

"Blagoslov naj te Bog," odvrne starček s solzami v očeh.

"Gospod, sodnik in pravični Bog naj vam blagoslov pot. Bodite pravični, kakor je On. Idi, sinko, v miru, angelji naj te vspremo pod svoje varstvo. Bog ve, ali te bodo še kdaj videle moje stare oči, a spremjam te bo moj duh in molitev. Z Bogom!"

Ne dačeč od župnišča se stane Elija z visokim človekom.

"Elija," reče tujec, "prihajam od Gubca, pripeljal sem ti širideset mož z dobrimi puškami."

"Dobro. Postavi ljudi za krmo, a na znamenje vderi. Je-lji Gubec pripravil vse?"

"Ta hip se bo dvignil."

"Torej pazi," konča Elija in odide proti krčmi.

V tem trenotku se vrtel vaški svet ter pil. Svetloba luči je veselo trepetala nad glavami kmetov. Gosli civilijo v kotu, vino teče, da je veselje, a sredi sobe se vrte plesalci. Za mizo nasproti vratom sede Gušetiči, Nožina in Bistrič. Zadovoljno

gleda Gušetič v kolo in pije, nem gleda predse Nožina, a pisar Drmačič se vije vriskajoč v veseljem kolu. Veselo ljudstvo! Srečno ljudstvo! Ne boli ga nič. Tedaj vstopi Elija Gregorič. Nakar mu vihra petelinovo ptero, čez ramena mu visi dolgi plašč.

"Živijo Elija!" zagrmi razvneti svet. "Živijo in zdrav na veseli pust!"

"Veselite se, bratje," se namenske resno kmet in sede k Nožini.

Zopet zapojo gosli in zazvane čaše, a plesalci se vrte in vrte kakor da bi jih podil vrag.

"Juhu! Poskoči, dekle!" zakriči pisar poskakajoč kakor kozel, "niti lucifer nima v pekulju lepše maškerade.

Skozi vrata prileti deklica in zašepeče v strahu:

"S Susjeda gredo!"

Ljudstvo se vzdrami, ples obstante, goshi umolnejo. V sobo stopi Peter Bošnjak s štirimi oboroženimi tovarši.

"Dober večer, ljudje!" reče milostljivo, "no dajte! Veselite se! To je prav! Krčmar, tri vrči vina! Naj se pije, dokler imamo dušo!"

Kmetje molče. Tedaj obstane Petrovo oko na pisarju, ki gleda kakor maček v Tahovo sluho.

"Oj," se nasmeje Peter, "katera voda pa je tebe prinesla, izprijeni malopridnež? Si-li pozabil, da rastejo tod vešala?"

"Prišel sem," reče pisar domušno, vstopiši se pred Bošnjaka, 'da povem tebi in tvojem gospodarju, da so se mi rebra zacelila in da ima batina dva konca, vrv pa ne vpraša, je li vrat kmečki ali velikaški."

"Kaj, malopridnež," poskoči Bošnjak togodno "ti zmerjaš mojega gospodarja? Možje," se obrne k tovaršem, "zvezite psa!"

Drmačič se umakne, oboroženi vstanejo, ljudstvo skoči mrmljajoč na noge, Bošnjak zavije luči, civilijo male in brenči velike gosli, pijoč in skakajoč raja svet. Tudi v župništvu gori sveča. Pred župnikom kleči kmet Elija Gregorič. Izpovedal se je svojih grehov in prosi za blagoslov.

"Duhovni oče," reče, "očistili ste me grehov, svojo ženo in otroke sem odpravil k Osvaldu v Pišec, tam so varni. Svoboden sem in močan. Sedaj naj napoči pravica. Blagoslovite me."

"Blagoslov naj te Bog," odvrne starček s solzami v očeh.

"Gospod, sodnik in pravični Bog naj vam blagoslov pot. Bodite pravični, kakor je On. Idi, sinko, v miru, angelji naj te vspremo pod svoje varstvo. Bog ve, ali te bodo še kdaj videle moje stare oči, a spremjam te bo moj duh in molitev. Z Bogom!"

Ne dačeč od župnišča se stane Elija z visokim človekom.

"Elija," reče tujec, "prihajam od Gubca, pripeljal sem ti širideset mož z dobrimi puškami."

"Dobro. Postavi ljudi za krmo, a na znamenje vderi. Je-lji Gubec pripravil vse?"

"Ta hip se bo dvignil."

"Torej pazi," konča Elija in odide proti krčmi.

V tem trenotku se vrtel vaški svet ter pil. Svetloba luči je veselo trepetala nad glavami kmetov.

"Elija," reče tujec, "prihajam od Gubca, pripeljal sem ti širideset mož z dobrimi puškami."

"Dobro. Postavi ljudi za krmo, a na znamenje vderi. Je-lji Gubec pripravil vse?"

"Ta hip se bo dvignil."

"Torej pazi," konča Elija in odide proti krčmi.

V tem trenotku se vrtel vaški svet ter pil. Svetloba luči je veselo trepetala nad glavami kmetov. Gosli civilijo v kotu, vino teče, da je veselje, a sredi sobe se vrte plesalci. Za mizo nasproti vratom sede Gušetiči, Nožina in Bistrič. Zadovoljno

ži, se mi ne premaknete z mesta."

V tem trenotku se dvigne Elija, razgali prsa, na katerih se videl bel križ iz platna, vzdigne vrč in zagrmi z gromovitim glasom:

"Prišel je čas, bratje! Za slobodo in pravico naj se dvigne krampi in motika. Kmet je svoj gospodar naj pade Tah! Na noge!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zableše v vsaki roki sablje in puške. Bošnjak prebledi.

"Zvezite me!" se zakrohotata Drmačič.

"Na noge! V imenu božjem!" zakliče Nožina in ustreli skozi okno. Kot bi trenil, se navali v sobo štirideset kmetov s puškami, kot bi trenil so ležali Tahovi sluge zvezani na tleh. Puška za puško poka, cerkveni zvon poje glasnejše in glasnejše, iz daljnje se odzivajo druge puške, drugi zvonovi, po celem širnem kraju vrvi narod pod orožje, po celem kraju grmi skozi pustno noč gromoviti vzvikli: "V imenu božjem naj se dvigne krampi in motika za staro pravdo!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zableše v vsaki roki sablje in puške. Bošnjak prebledi.

"Zvezite me!" se zakrohotata Drmačič.

"Na noge! V imenu božjem!" zakliče Nožina in ustreli skozi okno. Kot bi trenil, se navali v sobo štirideset kmetov s puškami, kot bi trenil so ležali Tahovi sluge zvezani na tleh. Puška za puško poka, cerkveni zvon poje glasnejše in glasnejše, iz daljnje se odzivajo druge puške, drugi zvonovi, po celem širnem kraju vrvi narod pod orožje, po celem kraju grmi skozi pustno noč gromoviti vzvikli: "V imenu božjem naj se dvigne krampi in motika za staro pravdo!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zableše v vsaki roki sablje in puške. Bošnjak prebledi.

"Zvezite me!" se zakrohotata Drmačič.

"Na noge! V imenu božjem!" zakliče Nožina in ustreli skozi okno. Kot bi trenil, se navali v sobo štirideset kmetov s puškami, kot bi trenil so ležali Tahovi sluge zvezani na tleh. Puška za puško poka, cerkveni zvon poje glasnejše in glasnejše, iz daljnje se odzivajo druge puške, drugi zvonovi, po celem širnem kraju vrvi narod pod orožje, po celem kraju grmi skozi pustno noč gromoviti vzvikli: "V imenu božjem naj se dvigne krampi in motika za staro pravdo!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zableše v vsaki roki sablje in puške. Bošnjak prebledi.

"Zvezite me!" se zakrohotata Drmačič.

"Na noge! V imenu božjem!" zakliče Nožina in ustreli skozi okno. Kot bi trenil, se navali v sobo štirideset kmetov s puškami, kot bi trenil so ležali Tahovi sluge zvezani na tleh. Puška za puško poka, cerkveni zvon poje glasnejše in glasnejše, iz daljnje se odzivajo druge puške, drugi zvonovi, po celem širnem kraju vrvi narod pod orožje, po celem kraju grmi skozi pustno noč gromoviti vzvikli: "V imenu božjem naj se dvigne krampi in motika za staro pravdo!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zableše v vsaki roki sablje in puške. Boš